

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Серія «Наука»
Заснована у 1995 році

ФАРМАЦІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ VIII Національного з'їзду фармацевтів України

(Харків, 13-16 вересня 2016 року)

У двох томах
Том 1

Харків
НФаУ
2016

Редакційна колегія:

академік НАН України В. П. Черних (голова), проф. А. А. Котвіцька, доц. Т. В. Крутських, проф. Г. В. Зайченко, проф. І. І. Баранова, проф. О. Г. Башура, проф. А. І. Березнякова, проф. Л. І. Вишневська, проф. С. В. Гарна, проф. В. А. Георгіянц, проф. Є. В. Гладух, проф. Т. М. Гонтова, проф. І. С. Гриценко, проф. С. М. Дроговоз, проф. А. Л. Загайко, проф. І. А. Зупанець, проф. К. А. Іванова, проф. В. І. Кабачний, проф. В. С. Кисличенко, проф. І. В. Кіреєв, проф. В. М. Ковальов, проф. Н. М. Кононенко, проф. Є. Я. Левітін, проф. В. В. Малий, проф. Л. М. Малоштан, проф. О. І. Набока, проф. А. С. Немченко, проф. Ю. М. Пенкін, проф. О. Ф. Пімінов, проф. Н. П. Половко, проф. Н. В. Попова, проф. О. В. Посилкіна, проф. О. А. Рубан, проф. Р. В. Сагайдак-Нікітюк, проф. А. Г. Сербін, проф. Л. С. Стрельников, проф. С. Г. Таран, проф. В. М. Толочко, проф. Н. І. Філімонова, проф. Л. А. Шемчук, проф. С. Ю. Штриголь, проф. Л. І. Шульга, проф. Л. В. Яковлева, проф. Т. Г. Ярних, доц. О. М. Кошовий, доц. І. В. Кубарева, доц. В. О. Лебединець, доц. Т. С. Прокопенко, доц. Є. І. Світлична, доц. Н. М. Філяніна

Укладачі:

С. Ю. Данильченко, Н. А. Третьякова, І. О. Сурікова, А. В. Мигаль

Фармація XXI століття : тенденції та перспективи: матеріали VIII Нац. з'їзду фармацевтів України (Харків, 13–16 вересня 2016 р.): у 2 т. Т. 1 / М-во охорони здоров'я України, Нац. фармац. ун-т; ред. кол.: В. П. Черних (голова) та ін.; уклад.: С. Ю. Данильченко та ін. – Харків: НФаУ, 2016. – 458 с. – (Серія «Наука»).

ISBN 978–966–615–489–0

У виданні представлено стан та актуальні питання розвитку наукових напрямків у галузі фармації, а саме: конструювання, синтез і модифікація біологічно активних сполук та створення на їх основі лікарських субстанцій; сучасні підходи до створення нових лікарських та косметичних засобів, дієтичних добавок природного походження; сучасний фармацевтичний аналіз та стандартизація ліків; актуальні проблеми сучасної технології ліків, екстемпоральної рецептури, пакування та маркування лікарських препаратів; сучасні аспекти розробки та промислового виробництва фармацевтичних препаратів; біотехнології та нанотехнології у фармації; клінічна фармація: від експериментальної розробки лікарських засобів до стандартизації фармацевтичної допомоги; соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи; фармацевтична освіта в Україні.

Для широкого кола наукових та практичних працівників фармації і медицини.

Матеріали подано мовою оригіналу в авторській редакції.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 615.1

ВИЯВЛЕННЯ СЕСКВІТЕРПЕНОВИХ ЛАКТОНІВ У СИРОВИНІ КАННИ САДОВОЇ (CANNA X HYBRIDA HORT.)

Тимофєєва С. В., Журавель І. О.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

На теперішній час для лікування різних захворювань дуже широко використовують фітопрепарати, які застосовуються в комплексній терапії як допоміжні засоби. Тому доцільно розширювати номенклатуру фітопрепаратів та лікарської рослинної сировини, які можуть призначатися при тривалому лікуванні. Для цього доцільно вивчати рослини, що широко культивуються на території України. Однією з таких рослин є канна садова (*Canna hybrida Hort*) родини каннові (*Cannaceae*), яка завезена до Європи з Південної Америки та Індії, де вона широко використовується в народній та науковій медицині. За даними літератури канна садова проявляє антимікробну, протизапальну, цитотоксичну, антигельмінтну та інші дії. [2, 3, 4]. Вказані види активності можна пов'язувати зі здатністю представників родини *Cannaceae* синтезувати й накопичувати сесквітерпенові лактони у сировині.

Сесквітерпенові лактони рослинного походження мають виражену протимікробну і антимікозну дію; сполуки з епоксидною групою – антипротозойну активність, з ненасиченим лактонним кільцем, ненасиченою кетогрупою або епоксидним угрупованням – цитотоксичну дію. [1]

Для рослинної сировини представників родини *Cannaceae* встановлено антимікробну та протигрибкову дію. Тому доцільно було провести виявлення наявності сесквітерпенових лактонів у листях, кореневищах та коренях канни садової.

Для виявлення сесквітерпенових лактонів подрібнену і висушену до повітряно-сухого стану сировину вичерпно екстрагували петролейним етером при температурі (21 ± 2) °С. Витяжку фільтрували, після чого розчинник відганяли під вакуумом до одержання сухого залишку, який розчиняли в 0,5 мл етанолу і використовували для дослідження. Якісний аналіз сесквітерпенових лактонів здійснювали методом хроматографії в тонкому шарі сорбенту на пластинках Silufol - UV- 254 (Чехія) в системі розчинників петролейний етер: етилацетат (9:1) висхідним способом. Ідентифікацію окремих компонентів проводили, витримуючи хроматографічні пластинки 5 хв при температурі 105 °С після обробки 1% розчином ваніліну у 20% розчині кислоти сульфатної. Сесквітерпенові лактони виявлялися у вигляді рожево-фіолетових плям.

У досліджуваній сировині канни садової (листя, кореневищах та коренях) знайдено по одній речовині з *Rf*: 0,57; 0,58; 0,52 відповідно, що за специфічним забарвленням відповідали сесквітерпеновим лактонам.

Сесквітерпенові лактони можуть бути використані в якості маркерів для ідентифікації лікарської рослинної сировини. Одержані дані будуть використані при розробці відповідних розділів методів контролю якості на рослинну сировину канни садової.

Література

1. Ластухін Ю.О. Хімія природних органічних сполук: навч. посібник / Ю. О. Ластухін. – Львів: Інтеллект-Захід, 2005. – 560 с.
2. Тимофєєва С.В. Вивчення жирнокислотного складу коренів канни садової (*Canna × hybrida hort.*) / Тимофєєва С.В., Кисличенко О.А., Журавель І.О.// Фітотерапія. Часопис. – 2016. – № 2. – С. 54-56.
3. Al-Snafi A. E. Bioactive components and pharmacological effects of *Canna indica* - an overview / A. E. Al-Snafi // International Journal of Pharmacology & Toxicology. – 2015. – № 5 (2). – С. 71-75.
4. Chemical composition and antimicrobial activity of the essential oil from the rhizome of *Canna indica* Linn / A.K. Indrayan, N.K.Bhojak, Nikhil Kumar and other // Indian Journal of Chemistry. – 2001. – Vol/ –50B. –Pp. – 1136 – 1139.

Денисенко О. М.	121
Деренська Я. М.	345
Деримедведь Л. В.	354
Деркач Г. О.	21
Джаббаров Н. А.	356
Динник К. В.	207
Дмітрієва М. В.	179
Доброва А. О.	180
Добровольний О. О.	346, 347
Довгаль Є. О.	77
Довгопола К. А.	78
Доля В. Г.	311, 312, 313
Домар Н. А.	146
Донченко А. О.	181
Доровський О. В.	173, 182, 252
Досжанова Б. А.	322
Драпак І. В.	50, 56
Дроздова А. О.	347
Дроздова О. О.	348
Друговіна В. В.	60, 178
Дубашинская Н. В.	293
Дубрава Т. Г.	336
Дуюн І. Ф.	79
Дюдюн А. Д.	410
Дядюн Т. В.	253
Д'якова М. О.	390
Дячков М. В.	24, 25

Е

Ейбен Г. С.	254
------------------	-----

Є

Євтіфєєва О. А.	207
Єрмаков А. В.	71
Єрьомін О. П.	501
Єрьоміна З. Г.	23, 50

Ж

Живора Н. В.	255
Жук Ю. М.	163, 184
Жукова И. А.	350
Журавель І. О.	76, 126, 132, 144

Журахівська Л. Р.	364
------------------------	-----

З

Загородній С. Л.	164, 185
<u>Зайцев А. И.</u>	326
Заремба А. В.	28
Зарічанська О. В.	80, 111
Засідко В. В.	21, 37
Зачинська Є.	38
Заярнюк А. М.	147
Заярнюк Н. Л.	147, 351, 367
Здерко Н. П.	299
Здорик О. А.	206
Зеленська Т. В.	104, 292
Зеліско Н. І.	22
Зинченко И. А.	186
Зіменковський Б. С.	34, 37
Золотайкіна М. Ю.	81
Зубков В. О.	23, 47
Зубченко Т. М.	256
Зуйкіна С. С.	257, 284

И

Иванов Л. В.	354
Иванова А. В.	82
Иванчук И. М.	211
Имирова Г. Н.	355
Искандарова Ш. Ф.	356, 357, 358

І

Іваніщева І. С.	243, 244
Івахненко О. Л.	353, 359, 416
Іванченко Д. Г.	24, 25, 46
Ільїна Т. В.	88, 89, 91, 154
Ільїнська Н. І.	83
Ісаєва С. С.	104, 292

К

Казунін М. С.	10, 26, 27
Калинюк Т. Г.	231
Калитовська М. Б.	188

Сіра Н. Г.	413
Скорина Д. Ю.	13
Скуратівська С. І.	280
Слаб'як О. И.	211
Сліпченко Г. Д.	281
Смойловська Г. П.	79, 151
Собакарь А. В.	350
Собетов Б. Г.	351
Соколова О. О.	137
Солдатов Д. П.	413
Соловійова А. В.	415
Соронович І. І.	21
Сотникова Е. П.	412
Сотнікова О. П.	344
Стадніченко О. В.	282
Степаненко В. И.	194
Степанова С. І.	138
Степанюк Г. І.	13
Степанюк Л. В.	332
Степанюк Н. Г.	13
Стойко Л. І.	139
Столпер Ю. М.	167, 320
Стрельников Л. С.	353, 359, 370, 409, 415, 416, 427
Стремоухов О. О.	140, 141
Стрілець О. П.	353, 359, 370, 409, 415, 416, 427
Строй А. М.	104, 292
Строкань А. П.	290, 423
Струс О. Є.	283
Сугак О. А.	51
Сулейман М. М.	52
Сыровая А. О.	58
Сюмка Є. І.	53
Сятиня М. Л.	329
Сятиня Н. І.	133

Т

Таран С. Г.	52
Тарасенко В. О.	428
Тарасенко Г. В.	379
Тарнавська Я. Г.	176
Тернинко И. И.	68, 142
Тимофєєва С. В.	144

Тихонов А. И.	235, 264
Тихонов О. І.	214, 232, 233, 234, 261, 291
Тишена Л. А.	326
Ткач М. Н.	328
Ткаченко В. Г.	142
Ткаченко І.	417
Ткаченко О. В.	212
Ткачук З. Ю.	542
Ткачук О. Ю.	284
Тодорова В. І.	172
Толочко В. М.	285
Трембач О. І.	93
Тржецинский С. Д.	145
Тригубчак О. В.	337, 339
Трокай И. И.	54
Трохимчук В. В.	360
Трояновський І. В.	286
Трут С. Н.	194
Тюха А. Г.	369

У

Українець І. В.	42, 48, 165
Умінська К. А.	210
Унгурян Л. М.	287
Упир Д. В.	146
Устенова Г. О.	355

Ф

Федорова О. В.	147, 351
Федоровська М. І.	289
Федосеева А. А.	418
Федосов А. І.	149
Федота А. М.	420
Федченкова Ю. А.	150
Федчук А. С.	54
Фетісова О. Г.	173
Фетько С. М.	247
Физор Н. С.	82
Фізор Н. С.	422
Фінюк Н. С.	22
Фокіна О. П.	290
Фролова О. Є.	291